

УДК 336.7

А. В. Пархоменко, магістрант
Г. Ю. Попова, к.е.н., доцент

Донбаська національна академія будівництва і
архітектури, м. Краматорськ, Україна
nik@donnaba.edu.ua

УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

У статті наведено теоретичні підстави та результати аналізу основних показників, які характеризують економічний потенціал підприємства та запропоновано заходи щодо поліпшення цих показників.

Ключові слова: економічний потенціал, фінансова стійкість, фондвіддача, ефективність, житлово-комунальне господарство.

А. В. Пархоменко, магістрант
А. Ю. Попова, к.э.н., доцент

Донбасская национальная академия строительства и
архитектуры, г. Краматорск, Украина
nik@donnaba.edu.ua

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРЕДПРИЯТИЯ ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА

В статье приведены теоретические основания и результаты анализа основных показателей, характеризующих экономический потенциал предприятия, и предложены меры по улучшению этих показателей.

Ключевые слова: экономический потенциал, финансовая устойчивость, фондоотдача, эффективность, жилищно-коммунальное хозяйство.

A. V. Parhomenko, graduate student
A. Yu. Popova, PhD., Assoc. professor

Donbas National Academy of Civil Engineering and
Architecture, Kramatorsk, Ukraine
nik@donnaba.edu.ua

IMPROVING THE USE OF ECONOMIC POTENTIAL OF THE HOUSING AND COMMUNAL ENTERPRISE

The article presents the theoretical grounds and results of the analysis of the main indicators that characterize the economic potential of the enterprise and proposes measures to improve these indicators.

Keywords: economic potential, financial stability, capital productivity, efficiency, housing and communal services.

Постановка проблеми. В даний період житлово-комунальне господарство (ЖКГ) потребує реформування як у сфері матеріального забезпечення, так і з боку якісного підходу до надання послуг споживачам. Особливістю реформування на сьогодні є такі чинники, що діють одночасно та впливають на процес: зміна організаційно-правових форм ЖКГ, перерозподіл ринку послуг, демонополізація управління житлом та комунальною інфраструктурою, перерозподіл повноважень між рівнями влади, перехід на нові форми

договірних відносин (оренда, концесії) та часткове відсторонення органів місцевого самоврядування від керівництва господарською діяльністю підприємств.

В сучасних умовах для підприємств ЖКГ вкрай необхідно впроваджувати заходи які будуть спрямовані на удосконалення діяльності, підвищення прибутковості та підтримки конкурентних відносин на ринку. Актуальність та своєчасність дослідження комунального підприємства підтверджується не лише в зв'язку з активним обговоренням даної теми в публікаціях серед науковців. На актуальність впливає і те, що продукт галузі – це суспільне благо, від якості та обсягів якого залежить «комфортне» життя суспільства. Удосконаленню системи ЖКГ заважає, насамперед, стан економіки, який характеризується як кризовий і якому притаманні політична та економічна нестабільність, недостатній рівень розвитку фондового ринку та ринку інтелектуальних послуг, тощо.

Важливу роль у стабільній роботі підприємства відіграють його ресурси, що становлять основу економічного потенціалу. Від джерел формування економічного потенціалу та ефективності його використання залежать економічні показники діяльності підприємства, зокрема такі, як обсяг виробництва; доходи, витрати, прибуток.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженням економічного потенціалу підприємства займалися вітчизняні та закордонні фахівці такі, як Абалкін Л.І., Авдєєнко В.М., Білоусов Р.А., Волкова О.М., Горбунов Е.П., Ігнатовський П.А., Євдокімов Ф.І., Клейнер Г.Б., Ковальов В.В., Мізіна О.В., Лукінов І.І., Марушков Р.В., Мочалов Б.М., Мочерний С.В., Олексюк О.І., Рєпіна І.М., Федонін О.С. та ін. У зв'язку з цим теорія містить різні погляди авторів щодо сутності, змісту та структури економічного потенціалу підприємства. Це обумовлено тим, що вивченням потенціалу науковці почали займатися відносно недавно та дослідники виділяли якусь одну із його рис. Але специфіка використання економічного потенціалу підприємств ЖКГ вивчена поки що недостатньо, що обумовило вибір даної теми.

Мета дослідження. Метою статті є узагальнення теоретичних підстав та результатів аналізу основних показників, які характеризують економічний потенціал підприємства житлово-комунального господарства, та обґрунтування заходів щодо поліпшення цих показників.

Викладення основного матеріалу дослідження. В загальному розумінні «потенціал» розглядається як «засоби, запаси, джерела, які є в наявності й можуть бути мобілізовані для досягнення певної мети, здійснення плану, вирішення якого-небудь завдання; можливості окремої особи, суспільства, держави в певній області» [3, с. 98].

Наприкінці 80-х років ХХ ст. в Українському Радянському Енциклопедичному словнику було представлено визначення «потенціалу» як економічної категорії. Це є «...сукупність економічних ресурсів і можливостей, які можуть бути використані для досягнення цілей соціально-економічного розвитку суспільства» [1, с. 498]. Інакше, це ступінь можливого прояву якої-небудь дії, якої-небудь функції.

Стосовно підприємства, економічний потенціал розглядається як одна із важливіших динамічних характеристик його діяльності, яка одночасно відображає стан підприємства щодо вимог зовнішнього й внутрішнього середовища та використовується для оцінки його роботи. Інакше кажучи, підприємства використовують свій економічний потенціал як інструмент адаптаційного процесу, завдяки чому воно трансформується відповідно до мінливого зовнішнього (й/або внутрішнього) середовища.

Варто погодитись з тим, що поняття «економічний потенціал підприємства» – це «сукупна здатність підприємства, використовуючи достатню кількість і якість ресурсів досягати стану рівноваги» [2, с. 286].

Економічний потенціал підприємства представляє собою складну, динамічну, ієрархічну й стохастичну систему взаємопов'язаних елементів. Йому властиві всі риси системи: цілісність, упорядкованість, взаємозв'язок елементів, гнучкість, складність й та ін.

Структура економічного потенціалу підприємства - це відносно стійкий спосіб організації елементів економічного потенціалу, що розкриває його будову, елементний склад, принцип формування й розвитку. Оптимальна структура потенціалу повинна мати мінімальну кількість компонентів, але, разом з тим, вони повною мірою повинні виконувати задані функції.

В науковій літературі можна зустріти різні думки щодо складу структуроутворюючих компонентів. Це обумовлено тим, що: дослідження з даної проблеми здійснювалися науковцями в рамках окремих проявів потенціалу; до елементів потенціалу підприємства можна віднести все, що пов'язане з функціонуванням і розвитком підприємства. Відбір найбільш важливих із цих елементів становить дуже складну проблему.

Результати порівняльного аналізу структурних компонентів поняття «економічних потенціал підприємства» свідчать про те, що більшість авторів при визначенні категорії використовують ресурсний підхід. В якості основних елементів потенціалу виділяють наявність ресурсної складової та потенційної можливості її використання. Деякі вчені економічний потенціал підприємства розглядають як взаємопов'язану сукупність ресурсів та можливостей підприємства, яка визначає перспективи його діяльності [3, с. 120]. При цьому в якості структурних елементів потенціалу науковці виділяють наступні складові: виробничий потенціал, трудовий потенціал та фінансовий потенціал.

Під виробничим потенціалом підприємства розуміють сукупність ресурсів господарської системи, яка знаходиться в її використанні. Кількісні і якісні параметри цих ресурсів, їх інтеграція визначають виробничу здатність структурної одиниці.

Трудовий потенціал підприємства розглядається науковцями, як узагальнююча характеристика кількості, якості та міри сукупної здатності до праці, яку має індивідуум (окрема людина, особистість), їхня група, працездатне населення при даному рівні стану економіки, розвитку науки та техніки, освіти та ін.

Спроможність підприємства своєчасно вносити платежі, фінансувати свою діяльність на розширеній основі, переносити несподівані потрясіння та підтримувати свою платоспроможність свідчить про його стійке фінансове становище. В свою чергу, фінансовий потенціал асоціюється з фінансовою стійкістю підприємства, яка досягається за таких умов: раціональна структура капіталу, достатність власного капіталу, наявність якісних активів, достатній рівень рентабельності з урахуванням операційного та фінансового ризику, достатня ліквідність, стабільні надходження та широкі можливості залучення запозичених коштів [8, с. 356]. Розглянемо ці питання з практичної точки зору на прикладі Комунально-виробничого підприємства «Краматорський водоканал» (далі – КВП «КВ»), який надає послуги у вигляді подачі питної і технічної води і відведення стоків, обслуговує міські водопровідні і каналізаційні мережі, водонапірні і перекачуючі станції.

Підрозділами підприємства є фільтруюча станція, що займається очисткою технічної води до стану питної, та очисні споруди, що забезпечують очистку міських стоків з

наступним скидом очищеної води в місцеве водосховище. Підприємство є монополістом у цій області діяльності.

Основні засоби підприємства – найважливіша складова його економічного потенціалу. Наявність, рух та динаміку основних засобів КВП «КВ» наведено в табл. 1.

Таблиця 1.

Наявність основних засобів КВП «КВ» за 2015 – 2017 рр.

Показники	Роки						Відносне відхилення, %	
	2015 р.		2016 р.		2017 р.		2015-2016	2016-2017
	тис. грн.	%	тис. грн.		тис. грн.			
Будинки, споруди та передавальні пристрої	199401	65,9	208639	66,8	212854	65,5	4,6	2,0
Машини та обладнання	42418	14,0	42655	13,6	43464	13,3	0,5	1,9
Транспортні засоби	52198	17,2	52198	16,7	59265	18,2	0	13,5
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	6186	2,04	6393	2,04	6431	1,98	3,3	0,59
Інші основні засоби	1291	0,42	1298	0,41	1295	0,4	0,5	-0,2
Малоцінні необоротні матеріальні активи	912	0,30	1143	0,36	1286	0,39	25,3	12,5
Разом	302406	100	312326	100	324595	100	-	-

За результатами розрахунку, структуру основних засобів наведемо на рис. 1.

Протягом аналізованого періоду вартість основних засобів збільшилася на 7,3%, що склало 22 189 тис. грн. Найбільше абсолютне збільшення відбулося у складі першої групи «Будинки, споруди та передавальні пристрої», на 13 453 тис. грн. Ця група займає найбільшу питому вагу у складі основних засобів – 66% у 2015 р. і 65,5% у 2017 р.

Стан основних засобів визначається ступенем їхнього зносу, насамперед фізичного. Фізичний знос характеризується поступовим зносом окремих елементів основних фондів під впливом наступних факторів: строку експлуатації; особливості технологічних процесів; ступеня завантаження обладнання; якості ремонтів.

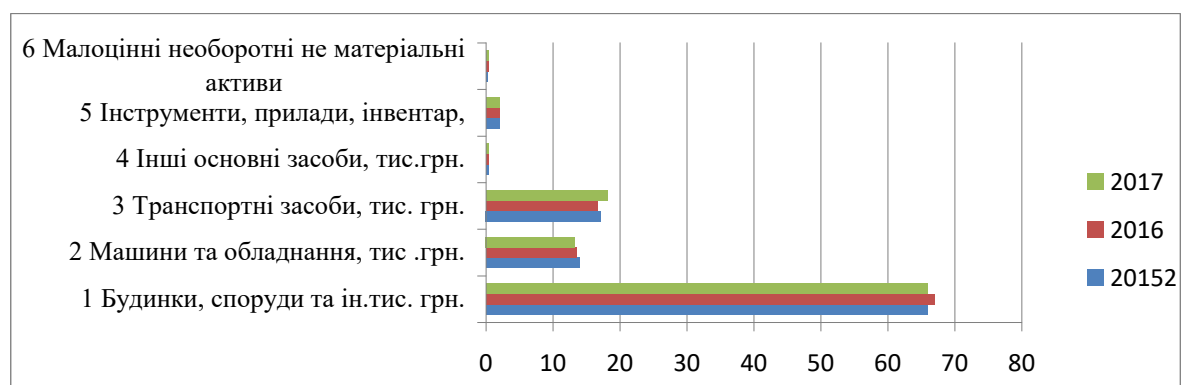

Рисунок 1 – Структура основних засобів КВП «КВ» за 2015 – 2017 рр.

На підставі одержаних результатів можна зробити висновок, що у 2017 р. у порівнянні з 2015 р. вартість основних засобів збільшилася на 7,3%. Сума зносу збільшилася на 3,3%.

Таблиця 2.

Аналіз стану основних засобів КВП «КВ» за 2015 – 2017 рр.

Найменування показника	Роки			Абсолютне відхилення, (+,-)	
	2015	2016	2017	2016-2015 рр.	2017-2016 рр.
1 Вартість ОЗ на початок року, тис. грн.	300587	302406	312326	1819	9920
2 Вартість ОЗ на кінець року, тис. грн.	302406	312326	324595	9920	12269
3 Сума зносу, тис. грн.	268753	27404	277873	105651	6469
4 Коефіцієнт зносу	0,88	0,87	0,85	-0,01	-0,02
5 Коефіцієнт придатності	0,12	0,13	0,15	+0,01	+0,02

На підприємстві високий коефіцієнт зносу і низький коефіцієнт придатності основних засобів. За проаналізовані роки покращення цих показників майже не спостерігається. Основні засоби КВП «КВ» застаріли як морально, так і фізично. Коефіцієнти надходження і вибуття дуже низькі. Це говорить про те, що всі основні засоби потребують негайного оновлення.

Таблиця 3.

Аналіз руху основних засобів КВП «КВ» за 2015 -2017 рр.

Показники	Роки				Абсолютне відхилення, (+,-)	
	2014	2015	2016	2017	2016-	2017-
					2015	2016
1 Первісна вартість на початок року, тис. грн.	296788	300587	302406	312326	1819	9920
2 Первісна вартість на кінець року, тис. грн.	300587	302406	312326	324595	9920	12269
3 Надійшло ОЗ в.т.ч. нових, тис. грн.	4085	2138	9950	12272	7812	2322
4 Вибуло ОЗ тис. грн.	286	319	307	3	-12	-304
5 Коефіцієнт надходження	0,01	0,01	0,001	-	-0,009	-
6 Коефіцієнт вибуття	0,001	0,001	0,001	-	0	-

Загальним показником ефективності використання основних виробничих засобів є виробництво товарної продукції в розрахунку на 1 грн. їх середньої вартості - фондівдача.

Розрахуємо цей показник за аналізований період:

$$\Phi_{2015}=43291/301496*100\%=14\%;$$

$$\Phi_{2016}=53593/307366*100\%=17\%;$$

$$\Phi_{2017}=64149/318461*100\%=20\%.$$

За період 2015 – 2017 спостерігається незначне зростання фондівдачі.

Проведемо далі аналіз забезпеченості підприємства матеріальними та природними ресурсами та їх використання (табл. 4). Розрахункова потреба у матеріалі «Хлор рідкий» у 2016 р. завищена на 2 700 тис. грн., а у 2017 р. занижена на 17,8 тис. грн. Це явище обумовлене зменшенням обсягів реалізації води у 2017 р.і у порівнянні з 2016 р. на 1206 тис.м³, а пропуску стоків на 1757 тис.м³. Значний вплив відбувся за рахунок цінового фактору: у 2016 р. ціна 1т хлору рідкого становила 1443,51 грн., а у 2017 – 1565,9 грн.

Стосовно сірчаноокислого алюмінію: розрахункова потреба у 2016 р. занижена на 5,3 тис. грн., а у 2017 р. – завищена на 32,7 тис. грн. за рахунок збільшення питомої норми споживання даного матеріалу на 1кг/м³.

Таблиця 4.

Аналіз використання матеріалів підприємством КВП «КВ»

Продукція	План, тис. грн.		Потреба, встановлена в процесі аналізу, тис. грн.		Відхилення, (+,-)	
	2016 рік	2017 рік	2016 рік	2017 рік	2016 рік	2017 рік
Хлор рідкий						
Вода	96,6	117,8	111,7	105,5	+15,1	-12,3
Стоки	49,8	54,9	46,1	49,4	-3,5	-5,5
Разом	146,4	172,7	157,8	154,9	+11,6	-17,8
Сірчаноокислий алюміній						
Вода	106,1	62,7	100,8	95,4	-5,3	+32,7

У 2017 р. підприємство повністю не було забезпечено хлором рідким як по водопостачанню (на 12,3 тис. грн. за рахунок затримок поставок на 3 днів), так і по водовідведенню (на 5,5 тис. грн., за рахунок затримок поставок на 26 днів).

Стосовно сірчаноокислого алюмінію: у 2016 р. нестача цього матеріалу склала 5,3 тис. грн. за рахунок затримок поставок на 8,8 днів, а у 2017 р. його надлишок склав 32,7 тис. грн. Це відбулося за рахунок поставок цього матеріалу на 26 днів раніше необхідного строку.

Таблиця 5.

Аналіз забезпеченості КВП«КВ» матеріальними ресурсами

Продукція	Планова потреба, ис грн.	Інтервал поставки, дні	Фактично надійшло, тис. грн.	Середньо-добове споживання	Забезпеченість, днів	Відхилення, (+,-)	
						У днях	Від загальної потреби
Вода тис.м ³	96,6	30	111,7	0,264	35,3	+5,3	+15,1
Стоки тис.м ³	49,8	30	46,1	0,163	28,2	-1,8	-3,5
Вода тис.м ³	117,8	30	105,5	0,322	27,3	-2,7	-12,3
Стоки тис.м ³	54,9	30	49,4	0,15	27,4	-2,6	-5,5
2016 рік	106,1	20	100,8	0,291	28,8	+8,8	-5,3
2017 рік	62,7	20	95,4	0,172	46,2	+26,2	+32,7

За результатами аналізу ефективності використання матеріалів можна зробити наступні висновки: по водопостачанню та водовідведенню: питома вага матеріалів збільшилася на 32%, витрати електроенергії на 26%, покупної води на 67%, витрати по інших матеріалах на 8%.

Збільшення всіх витрат також обумовлено ростом цін на основні технологічні матеріали, паливо, електроенергію, з одночасним зниженням обсягів водопостачання та водовідведення. При зниженні обсягів виробництва та при відносно незмінних витратах собівартість продукції зростає.

Від забезпеченості оборотними активами, їх структури та рівня використання частково залежить ефективність функціонування та фінансова стійкість підприємств. Тому в систему управління оборотними активами поряд з плануванням, нормуванням та обліком входить регулярний аналіз їх складу, динаміки, відповідності потребам поточної виробничо-господарської діяльності, в результаті якого відбувається виявлення можливих поліпшень використання оборотних активів, скорочення тривалості фінансового циклу, забезпечення безперервності процесу виробництва і реалізації продукції з меншими витратами фінансових ресурсів. Структуру оборотних коштів за період 2015-2017 рр. наведено на рис. 2.

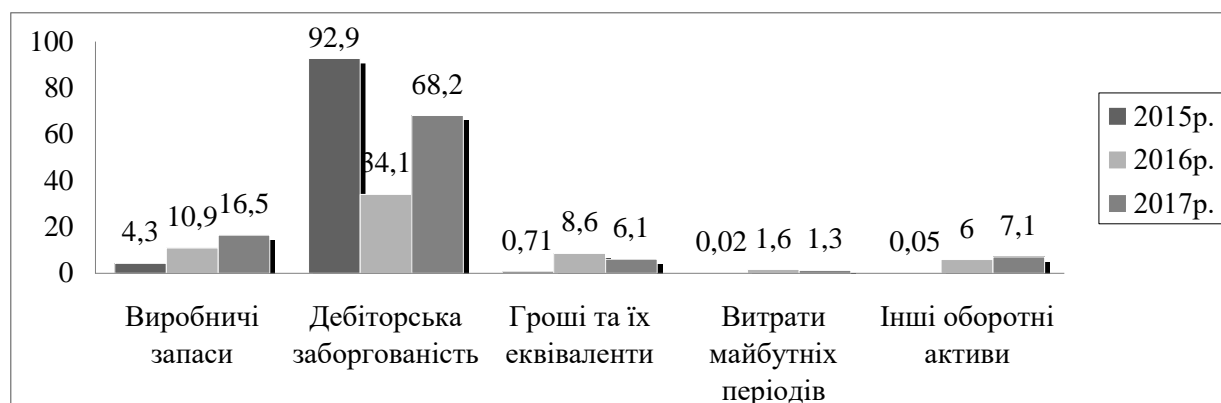

Рисунок 2 – Структура оборотних коштів КВП «КВ» за період 2015-2017 рр.

Динаміку основних показників підприємства можна відстежити у табл. 6.

Таблиця 6.

Основні показники КВП «КВ» за 2015-2017 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2016 - 2015	Відхилення 2017 - 2016
	2015	2016	2017		
1. Залишкова вартість основних засобів	302406	312326	324595	9920	12269
2. Статутний капітал	45456	46785	46963	1329	92
3. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	39423	50292	64038	10869	13746
4. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	48671	58349	71675	9678	13326
5. Чистий прибуток	-9248	-8058	-7637	1190	421

Динаміка основних показників показує, що найбільш значні зміни за аналізований період відбулися за статтями виручки від реалізації та собівартості, що також ілюструє наслідки скорочення заказів.

Фінансовий стан підприємства являє собою процес формування і використання його фінансових коштів. В ході фінансового аналізу підприємства КВП «КВ» були отримані наступні показники, котрі характеризують фінансове положення підприємства:

- повна залежність підприємства від позикового капіталу (негативна величина особистого капіталу);
- активи підприємства не покривають відповідні їм по терміну погашення зобов'язань;
- значення коефіцієнта забезпеченості оборотних активів власними засобами, не задовольняє нормативному і знаходиться в області критичних значень;
- нестійке фінансове становище за величиною власних оборотних коштів.

За даними розрахунків аналізу, можна зробити висновки, що підприємство КВП «КВ» є фінансово нестійким.

Для поліпшення фінансового стану підприємства КВП «КВ» можна запропонувати наступні заходи.

1. Формування системи кредитних умов для споживачів.
2. Забезпечення використання на підприємстві сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості.
3. Зниження собівартості продукції. Це можна досягти за рахунок використання матеріалів-аналогів.
4. Зростання середньореалізаційних цін. Цей захід необхідно використовувати з обережністю. Не варто забувати, що різке підвищення цін на падаючому ринку може

обернутися зворотним ефектом, тобто зниженням обсягу продажів, а, отже, виручки і прибутку.

У напрямку розробки ефективної системи розрахунків з покупцями і замовниками КВП «КВ» можливо зокрема надання покупцям знижок при достроковій оплаті, так як зниження ціни призводить до розширення продажів і інтенсифікує приплив коштів.

Значне прискорення оборотності дебіторської заборгованості КВП «КВ» сприятиме отриманню додаткового валового доходу, що є джерелом формування прибутку, збільшення власних оборотних коштів, розвитку організації в цілому і підвищення фінансової стійкості, ліквідності і платоспроможності підприємства в умовах фінансової нестабільності.

Поліпшення фінансового стану підприємств слід очікувати лише при впровадженні заходів щодо вдосконалення тарифної політики, поліпшення практики нарахування та збору платежів, удосконалення бухгалтерського та податкового обліку, відновлення практики капітального планування та впровадження інвестицій.

Подолання збитковості підприємства можливе за рахунок врівноваження доходів та витрат, яке може бути досягнуто або через підвищення тарифів до рівня беззбитковості для всіх груп споживачів, або через надання дотацій з відповідних місцевих бюджетів. Якщо тарифи, які встановлені для споживачів, не забезпечують повного відшкодування вартості послуг, уповноважені органи повинні передбачити дотацію на покриття збитків.

Перегляд тарифів має відбуватися з одночасним зменшенням ресурсоемності підприємств, впорядкуванням обліку виробництва та споживання послуг. Окрім того, з метою управління витратами, ефективного використання виробничих ресурсів і налагодження інформаційного забезпечення обліковими даними процесу формування тарифів, підприємствам пропонується впроваджувати управлінський облік.

Поліпшення якості послуг можна очікувати лише за рахунок впровадження інвестиційних проектів і наявності джерел їх фінансування. Це може відбуватися або шляхом включення інвестиційної складової до вартості послуг, або за рахунок цільового бюджетного фінансування інвестиційних заходів, або залучення позикових коштів на фінансування висококоупних проектів.

Висновки. Провівши аналіз показників ефективності використання економічного потенціалу та фінансового стану підприємства, ми виявили, що питома вага власного капіталу протягом останніх трьох років зменшилась з 65% до 12%; питома вага поточних зобов'язань зросла до 70%; у 2017 р. відбулося збільшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства, а це може означати втрату фінансової незалежності та залежність від зовнішнього капіталу; за період 2015-2017 рр. власні кошти підприємства переважають над позиковими, але мають нестабільну структуру та тенденцію до зниження.

Таким чином, можемо зробити висновок, що КВП «КВ» за деякими показниками має досить нестійкий фінансовий стан, до якого в більшій мірі призвела заборгованість споживачів та знос основних фондів.

Для подолання кризового стану необхідне прийняття заходів щодо стабілізації показників ефективності використання економічного потенціалу.

Література

1. Економічний словник довідник. Башнянин Г.І., навч. посіб. Львів: Вид-во "Магнолія 2006", 2009. - 688с.
2. Бойчик І. М. Економіка підприємства: підручник. Київ: Кондор –Видавництво, 2016. 378 с.
3. Касьянова Н. В., Солоха Д. В., Морєва В. В. Потенціал підприємства: формування та використання: підручник. Київ: Центр учбової л-ри, 2013. 248 с.
4. Таранюк Л. М. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник. Суми: Видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1», 2016. 278 с.
5. Балацький О. Ф., Теліженко О. М. Економічний потенціал підприємств: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2014. 724 с.
6. Яркіна, Н. М. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2013. 497 с.
7. Турило А. М. Потенціал підприємства: сутність, класифікація, види. Бізнес Інформ. 2014. № 2. С. 259-263. URL:<http://nbuv.gov.ua>.
8. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. М.: Финансы и статистика, 1995. 432 с.
9. Бабіч В. В. Фінансовий облік: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2010. 433 с.
10. Шляхова Н. Є. Економіка сучасного підприємства: реалії та шляхи розвитку: бібліографічний показник літератури. Полтава: ПУЕТ, 2015. 78 с.
11. Харчук, С. А. Сучасні проблеми управління капіталом підприємства та шляхи їх вирішення. Економіка та держава, 2015. № 6. С. 110 – 113.
12. Биба, В. В. Діагностика та прогнозування фінансово-економічного стану підприємства. Економіка та держава. 2015. № 5. С. 110 – 113.
13. Єрмошенка М. М. Фінансовий менеджмент: Підручник. Київ: Національна академія управління, 2011. 506 с.
14. Васьківська К. В., Сич О. А. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 236 с.
15. Кузенко, Т. Б. Методичні підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства. Актуальні проблеми економіки, 2015. № 4. С. 123 – 130.
16. Зигрій, О. В. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі показників звітності: розрахунковий підхід. Інноваційна економіка, 2014. № 3. С. 243 – 249. URL: http://ie.at.ua/IE_2014/InnEco_3-52-2014.pdf.
17. Крикавський, Є. В. Економіка і фінанси підприємств: навч. посіб. Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2013. 696 с.